

Warszawa, 04 lipca 2016 r.

MINISTERSTWO ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI
Podsekretarz Stanu
Rafał Romanowski

SSOdws(bb)-076-26/16 (1) (1266)

WIELKOPOLSKA IZBA ROLNICZA 60-626 Poznań, ul. Golecińska 9		
Data	2016 -07- 11	Wpl.
Nr	1794/19	
L.dz.		

Pan
Piotr Walkowski
Prezes
Wielkopolskiej Izby Rolniczej

szanowny Panie Prezisie,

W odpowiedzi na pismo z dnia 2 czerwca 2016 r. znak: WIR.BW.KP.1448.2016, przy którym załączono „Wnioski Ogólnopolskiego Forum Przewodniczących Rad Powiatowych Izb Rolniczych obradujących w dniach 23 i 24 maja 2016 roku w Sielinku”, wyjaśniam, co następuje:

Odnosnie do wniosków dotyczących obrotu ziemią:

Nabycie gruntów rolnych przez rolników indywidualnych mieszkających w graniczących gminach jest możliwe w obrocie prywatnym na podstawie obowiązujących przepisów, tj. art. 2a ust. 1 i art. 3 ust. 7 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego, zwanej dalej, jako „u.k.u.r.” oraz z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, zwanego dalej „Zasobem”, zgodnie z art. 29 ust. 3b ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, zwanej dalej „ustawą”.

Nieprzenoszenie własności nieruchomości rolnej przez okres 15 lat, jest uregulowane w art. 29a. ust. 1 pkt 1 ustawy i dotyczy nieruchomości nabytych z Zasobu na zasadach

określonych w art. 29 ust. 1 i 3b lub art. 31 ust. 2 ustawy, tj. nieruchomości rolnych nabytych w trybie pierwszeństwa w nabyciu, w trybie przetargu ograniczonego oraz z rozłożeniem ceny sprzedaży na raty.

W skład terenowych rad społecznych powołanych przy oddziałach terenowych Agencji Nieruchomości Rolnych, zwanej dalej „Agencją”, mogą wchodzić przedstawiciele związków i organizacji rolniczych, w tym przedstawiciele izb rolniczych. Izby rolnicze poprzez swoich członków, uczestniczą w pracach terenowych rad społecznych i mają wpływ na wybór dodatkowych kryteriów oraz ustalenie maksymalnego poziomu punktów dla każdego z kryterium oceny ofert pisemnych.

Jednym z kryteriów oceny ofert, jest spełnianie przez oferenta warunku "Młodego rolnika". Kryterium to ma na celu przyspieszenie zmian pokoleniowych na wsi i wspieranie młodych rolników rozpoczynających samodzielne prowadzenie gospodarstwa rolnego.

Założeniem Rządu jest, aby nieruchomości rolne były rzeczywiście dostępne dla rolników. Niemniej jednak ustawodawca przyznał w tym zakresie pewne preferencje dla rolników indywidualnych wychodząc z założenia, że rolnicy indywidualni dają rękojmię należytego prowadzenia działalności rolniczej. Podkreślić przy tym należy, że przepisy u.k.u.r. nie wykluczają możliwości nabywania nieruchomości przez młodych rolników. Wydaje się przy tym, że obowiązek uzyskania od Prezesa Agencji zgody na nabycie nieruchomości przez młodych rolników nie będzie stanowił dla nich bariery. Równocześnie należy zwrócić uwagę, że obowiązek uzyskania zgody jest mechanizmem koniecznym, aby wyeliminować ewentualną spekulację w nabywaniu gruntów rolnych.

Kwalifikacja uczestników do przetargów ograniczonych do rolników indywidualnych, odbywa się w oparciu o przepis art. 29 ust. 3b pkt 1 ustawy i art. 6 u.k.u.r. Należy podkreślić, że z samej definicji rolnika indywidualnego wynika, że za takiego rolnika może być uznana osoba, która prowadzi osobiście działalność rolniczą. Obecnie funkcjonujące w tym zakresie rozwiązania są wystarczające w celu wyeliminowania ewentualnej spekulacji przy nabywaniu nieruchomości rolnych. Dodatkowo wskazać należy, że w myśl § 1 pkt 10 zarządzenia nr 2/2016 Prezesa Agencji z dnia 18 stycznia 2016 r., organizator przetargu może odstąpić od przeprowadzenia przetargu ograniczonego, ze względu na uzasadnione wątpliwości, co do osób mających uczestniczyć w przetargu, jeżeli z wnioskiem takim wystąpi członek komisji przetargowej wydelegowany przez podmioty uczestniczące w pracach rady społecznej.

Agencja nie ma, zgodnie z przepisami, uprawnień do dokonywania samodzielnej oceny, czy kandydat spełnia warunki określone w u.k.u.r. czy nie. Dopuszczenie do przetargu ograniczonego następuje na podstawie określonych dowodów, tj. oświadczeń zainteresowanego, z których część podlega potwierdzeniu przez stosowne organy.

Składanie ofert u notariusza przy organizowaniu przetargów – pisemnych ofert – gwarantuje kontrahentom bezstronność w ich przyjęciu i przekazaniu ofert komisji przetargowej.

Przepisy nie zabraniają prowadzenia kilku gospodarstw rolnych w oparciu o jedno tzw. siedlisko. Wprowadzenie takiego obowiązku stanowiłoby nadmierne ograniczenie zasady swobody działalności gospodarczej.

Definicja gospodarstwa rolnego jest zawarta w art. 2 pkt. 2 u.k.u.r. Przez pojęcie to należy rozumieć gospodarstwo rolne w rozumieniu Kodeksu cywilnego, w którym powierzchnia nieruchomości rolnej jest nie mniejsza niż 1 ha, zaś za rolnika indywidualnego zgodnie z art. 6 ust. 1 u.k.u.r. uważa się osobę fizyczną będącą właścicielem, użytkownikiem wieczystym, samoistnym posiadaczem lub dzierżawcą nieruchomości rolnych, których łączna powierzchnia użytków rolnych nie przekracza 300 ha, posiadającą kwalifikacje rolnicze oraz co najmniej od 5 lat zamieszkałą w gminie, na obszarze, której jest położona jedna z nieruchomości rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego i prowadzącą przez ten okres osobiście to gospodarstwo. Z przepisów tych wynika zatem obowiązek prowadzenia działalności rolniczej.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy, wydzierżawienie nieruchomości rolnych wchodzących w skład Zasobu następuje w drodze przetargu. Przetarg na dzierżawę może być przeprowadzony w formie przetargu ofert pisemnych lub publicznego przetargu ustnego. Dzierżawcą nieruchomości zostaje oferent, który zaproponował najwyższy czynsz dzierżawny (w przetargu licytacyjnym) lub najkorzystniejsze warunki dzierżawy (konkurs ofert). Jednocześnie należy zauważyć, że Agencja nie ma wpływu na wysokość czynszu oferowanego przez uczestników przetargu. Jeśli po zawarciu umowy, dzierżawca nie wywiązuje się ze zobowiązań finansowych, Agencja może rozwiązać taką umowę w drodze jednostronnego oświadczenia woli. Zgodnie z zarządzeniem nr 16/16 Prezesa Agencji z dnia 8 kwietnia 2016 r., Agencja stosuje zabezpieczenia przewidziane prawem cywilnym, wekslowym oraz zwyczajami przyjętymi w obrocie krajowym. Zgodnie z tym zarządzeniem, formę zabezpieczenia Agencja ustala biorąc pod uwagę m.in.: wysokość czynszu dzierżawnego i ryzyko związane z jego spłatą, czy też sytuację finansową i majątkową kandydata na dzierżawcę.

Odnosząc się do zasad nadawania tytułów kwalifikacyjnych, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi informuje, że określało je rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 12 października 1993 r. w sprawie zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego dorosłych (Dz. U. Nr 103, poz. 472), wynikające z upoważnienia zawartego w art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.). Należy nadmienić, że ww. rozporządzenie uchylone zostało rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 3 lutego 2006 r. w sprawie uzyskiwania i uzupełniania przez osoby dorosłe wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych (Dz. U. Nr 31, poz. 216), wydanym na podstawie nowego art. 68c ust. 1, w związku ze zmianą ustawy o systemie oświaty uchylającą jednocześnie art. 68 ust. 1. Przepisy nowego rozporządzenia ograniczyły podmioty uprawnione do nadawania tytułów do szkół i placówek funkcjonujących w systemie oświaty oraz wprowadziły zmianę nazwy z „tytułu kwalifikacyjnego” na „tytuł zawodowy”. Kolejna nowelizacja wprowadzona ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206), spowodowała istotne zmiany w systemie kształcenia zawodowego, m.in. uchylony został art. 68c, stanowiący podstawę dotychczasowego nabywania „tytułów zawodowych” w systemie pozaszkolnym. Wdrażane od 1 września 2012 r., na podstawie przepisów ww. ustawy, nowe rozwiązania w edukacji zawodowej dotyczą przede wszystkim podziału zawodu na kwalifikacje z możliwością odrębnego potwierdzenia każdej z nich w systemie zewnętrznych egzaminów zawodowych. Jednocześnie rozpoczęto proces likwidacji szkół zawodowych dla dorosłych i wprowadzenia w to miejsce kwalifikacyjnych kursów zawodowych, jako pozaszkolnej formy nabywania kwalifikacji. Ukończenie takiego kursu i zdanie egzaminów w zakresie wszystkich kwalifikacji w obrębie danego zawodu oraz posiadanie świadectwa ukończenia szkoły, potwierdzającego odpowiedni dla danego zawodu poziom wykształcenia, uprawnia do uzyskania dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. Wprowadzone zmiany przepisów dotyczących kwalifikacji zawodowych uniemożliwiają wskazanie sposobu realizacji przepisu art. 5 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 o izbach rolniczych, w części odnoszącej się do „przyznawania tytułów kwalifikacyjnych w zakresie rolnictwa, na zasadach określonych w odrębnych przepisach”. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, wskazując ważną rolę izb rolniczych w procesie nabywania kwalifikacji zawodowych w zakresie zadań określonych w przepisach ustawy z dnia 14 grudnia

1995 r. o izbach rolniczych informuje, że może się ono odbywać na podstawie przepisów art. 5 ust. 1 pkt. 12 ww. ustawy, stanowiących, że do zadań izb rolniczych należy współdziałanie z jednostkami prowadzącymi szkoły rolnicze, wspieranie ich działalności, inicjowanie powstawania nowych szkół i zmian w programach nauczania oraz współorganizowanie praktyk.

Odnosnie do wniosków dotyczących prawa wodnego i OSN:

W chwili obecnej trwają prace Rządu nad propozycjami Ministra Środowiska odnośnie nowej ustawy - *Prawo wodne*. Projekt ustawy - *Prawo wodne* obejmuje m.in. system opłat wynikający z Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, mając między innymi na względzie sytuację sektora rolnego w Polsce, rozwiązania w tym obszarze funkcjonujące w innych krajach członkowskich, nie wyraża aprobaty na wprowadzenie systemu opłat za pobór wód w kształcie proponowanym w projekcie ustawy, udostępnionym na stronach Rządowego Centrum Legislacji.

W 2000 r. Unia Europejska podjęła bardzo innowacyjne działanie, przyjmując dyrektywę 2000/60/WE ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (tzw. „RDW”). Dyrektywa ta jest wynikiem wieloletnich prac zmierzających do lepszej ochrony wód poprzez wprowadzenie wspólnej europejskiej polityki wodnej, opartej na przejrzystych, efektywnych i spójnych ramach legislacyjnych. Zobowiązuje państwa członkowskie do racjonalnego wykorzystywania i ochrony zasobów wodnych w myśl zasady zrównoważonego rozwoju. RDW, jako rozwiązanie innowacyjne, włączyła względy ekonomiczne do polityki w sprawie wody, które wyrażają się nie tylko przez zastosowanie zasady „zanieczyszczający płaci”, lecz także przez obowiązek analizy ekonomicznej pewnych kosztów lub sposobów korzystania z wód, jak też przez odwołanie się do takich instrumentów jak polityka pobierania opłat za wodę. Zgodnie z art. 9 RDW państwa członkowskie zapewniają, aby polityka pobierania opłat za wodę skłaniała użytkowników do używania zasobów w sposób efektywny i przyczyniała się w ten sposób do realizacji celów środowiskowych RDW. Różne sektory gospodarki, wśród których RDW rozróżnia sektor przemysłowy, sektor gospodarstw domowych i sektor rolniczy, przyczyniają się w odpowiedni sposób do zwrotu kosztów usług wodnych na podstawie analizy ekonomicznej dokonanej zgodnie z załącznikiem III RDW i z uwzględnieniem zasady „zanieczyszczający płaci”. RDW należy więc do tego typu aktów, które nakazują, aby państwa

członkowskie podjęły środki niezbędne dla zapewnienia, aby pewne cele sformułowane w sposób ogólny, a nie w liczbowy, zostały osiągnięte, pozostawiając państwom członkowskim pewien margines uznaniowości, gdy chodzi o charakter środków do podjęcia. Realizując cele RDW, państwa członkowskie powinny podejmować działania właściwe przede wszystkim z punktu widzenia ich skuteczności w kontekście ich systemu krajowego i brać w związku z tym pod uwagę szczególne warunki regionalne, socjalne, środowiskowe i ekonomiczne.

Mając na uwadze wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 20 listopada 2014 r., w sprawie C-356/13 Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, tj. naruszenie związane z wdrażaniem przepisów dyrektywy Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. *dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego*, tzw. dyrektywa azotanowa, w procedowanej nowej ustawie - *Prawo wodne* wprowadzone są zapisy w zakresie ustanowienia dla całego kraju jednego programu działań mającego na celu ograniczenie odpływu azotanów ze źródeł rolniczych do wód. Zgodnie z projektem nowej ustawy - *Prawo wodne*, program działań ma być przyjęty w drodze rozporządzenia wydanego przez Radę Ministrów. Jednocześnie, zgodnie z zapisami ww. projektu, opracowując projekt programu działań minister właściwy ds. gospodarki wodnej zapewni możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.). Jest to etap, na którym wszyscy rolnicy, partnerzy społeczni, izby rolnicze powinni włączyć się w proces przygotowania rozwiązań służących ochronie wód, a mających/mogących mieć wpływ na funkcjonowanie sektora rolnego w Polsce.

Należy podkreślić, iż resortem wiodącym w sprawach prac nad projektem ustawy - *Prawo wodne* jest resort środowiska, który prowadzi i nadzoruje wszystkie prace w tym zakresie, jak również jest kompetentny do udzielania informacji na temat zakresu i stanu realizacji podejmowanych działań.

Odnosnie do szkód łowieckich

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 13 października 1995 r. *Prawo łowieckie* (Dz. U. z 2015 r. poz. 2168) naczelnym organem administracji rządowej w zakresie łowiectwa jest minister właściwy do spraw środowiska. Zatem wszystkie sprawy dotyczące sposobu szacowania szkód, zasad naliczania należnego odszkodowania oraz wypłat odszkodowań powinny być kierowane do Ministerstwa Środowiska.

Odnosnie do Transatlantyckiego Partnerstwa Inwestycyjno-Handlowego (TTIP) i globalnego rynku rolnego

Z uwagi na trudności gospodarcze, z jakimi boryka się gospodarka Ukrainy, jak i trwający konflikt zbrojny na wschodzie tego kraju, podjęto decyzję o wcześniejszym, jednostronnym i autonomicznym wejściu w życie koncesji, wynikających z zawartej Pogłębionej i Kompleksowej Umowy o Strefie Wolnego Handlu (DCFTA) między UE a Ukrainą. Jednostronne koncesje weszły w życie 23 kwietnia 2014 roku i obowiązywały do końca 2015 r. Natomiast od 1 stycznia 2016 roku obowiązuje Umowa DCFTA również po stronie ukraińskiej. Tym samym dobiegł końca okres niesymetrycznego otwarcia rynku obu stron Umowy. Liberalizacja eksportu na Ukrainę od 1 stycznia br. powinna przyczynić się do osiągania korzyści z tego tytułu także dla polskich producentów artykułów rolno-spożywczych.

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) 2015/2081 z dnia 18 listopada 2015 r. otwarto bezcelowe kontyngenty taryfowe na przywóz niektórych zbóż pochodzących z Ukrainy począwszy od 2016 roku. W bieżącym roku kontyngent na pszenicę wynosi 950 tys. ton, jęczmień – 250 tys. ton, kukurydzę – 400 tys. ton. W kolejnych latach ilości zbóż objęte kontyngentami będą zwiększane do: 1 mln ton pszenicy, 350 tys. ton jęczmienia, 650 tys. ton kukurydzy od roku 2021. Kontyngenty te cieszą się dużą popularnością, w szczególności w odniesieniu do przywozu pszenicy i kukurydzy. Roczny kontyngent na 2016 rok na przywóz 400 tys. ton ukraińskiej kukurydzy został w całości wykorzystany już na początku stycznia. Do 6 maja 2016 r. handlowcy wykorzystali 98% (935 tys. ton) limitu na przywóz do Unii Europejskiej ukraińskiej pszenicy. Roczny bezcelowy kontyngent na przywóz jęczmienia został wykorzystany w niewielkim stopniu (6% limitu – 14, 2 tys. ton). W ramach powyższych

kontyngentów Agencja Rynku Rolnego wydała przedsiębiorcom pozwolenia na przywóz do UE jedynie 4, 7 tys. ton kukurydzy oraz 3, 6 tys. ton pszenicy. Jak wynika z danych handlowych, Ukraina stała się w ostatnim czasie jednym z głównych dostawców ziarna zbóż na rynek UE. Zboże jest importowane z tego kierunku zarówno na zasadach preferencyjnych jak i bez preferencji. Niemniej jednak należy mieć na względzie, że ziarno importowane jest głównie do krajów charakteryzujących się deficytem zbóż, takich jak: Hiszpania, Włochy, Wielka Brytania, Grecja, Holandia, Portugalia, w których to krajach ceny pszenicy i kukurydzy w UE są najwyższe. Natomiast Polska jest głównie krajem tranzytowym dla zbóż sprowadzanych do UE z Ukrainy.

Analizując przywóz zbóż do Polski w ostatnich latach przedstawiam następujące informacje:

W sezonie 2014/2015 (*tj. od VII 2014 do VI 2015*) do kraju przywieziono 1 mln ton ziarna zbóż, o 21% mniej niż rok wcześniej. Pszenica w ilości 531 tys. ton pochodziła głównie ze Słowacji, z Czech i Niemiec. Import kukurydzy wyniósł 300 tys. ton i był o 17% mniejszy niż przed rokiem. Najwięcej kukurydzy przywieziono ze Słowacji, Argentyny, Hiszpanii, Czech i Węgier. W sezonie 2014/2015 90% ogółu importowanego ziarna zbóż sprowadzono z krajów UE. Jednocześnie w sezonie 2014/2015 rekordowe zbiory oraz dobra jakość ziarna przyczyniły się do wzmożonego eksportu zbóż z Polski. W tym czasie z kraju wywieziono 6, 6 mln ton ziarna zbóż. Tym samym znacznie zwiększyło się dodatnie saldo handlu zagranicznego ziarnem zbóż w porównaniu do lat poprzednich. Ze względu na mniejsze niż rok wcześniej zbiory spowodowane głównie suszą, zwłaszcza kukurydzy, import ziarna zbóż do Polski w bieżącym sezonie (2015/2016) jest większy niż przed rokiem. W okresie lipiec 2015 r. – marzec 2016 r. do kraju przywieziono 990 tys. ton ziarna zbóż, o 17% więcej niż w tym samym okresie sezonu 2014/2015. Znacząco zwiększył się import kukurydzy, natomiast obniżył się import pozostałych zbóż. Około 65% importowanego ziarna zbóż sprowadzono z krajów UE. Pszenicę i jęczmień importowano głównie z Czech i ze Słowacji, żyto z Niemiec i Litwy. Głównym dostawcą kukurydzy była Ukraina (256 tys. ton). Jednocześnie w sezonie 2015/2016, pomimo mniejszych zbiorów niż w poprzednim roku, eksport zbóż z Polski utrzymuje się na wysokim poziomie. W ww. okresie z kraju wywieziono 3,6 mln ton ziarna zbóż, co oznacza, że Polska jest nadal znaczącym eksporterem zbóż w UE i skutecznie konkuruje w handlu zbożem o rynki krajów trzecich.

Niezależnie od powyższego, z uwagi na bliskość rynków polskiego i ukraińskiego oraz sygnały od rolników i organizacji zrzeszających producentów ziarna zbóż, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi szczegółowo monitoruje przepływy handlowe zbóż z Ukrainy oraz wpływ importu zbóż z tamtego kierunku na sytuację na tym rynku w Polsce. Dodatkowo na forum UE prezentuje stanowisko, że import zbóż z Ukrainy zakłóca rynek UE oraz ma negatywny wpływ na kształtowanie się cen zbóż w kraju, szczególnie w regionach przygranicznych, ponieważ Ukraina jest dużym i konkurencyjnym producentem zbóż. W czasie dyskusji na forum UE Polska wielokrotnie prezentowała stanowisko, że bezcłowe kontyngenty na import zbóż z Ukrainy mogą zakłócić rynek wewnętrzny UE.

Z kolei jeśli chodzi o postulat Izby zweryfikowania preferencji w imporcie z Ukrainy do Polski, to należy zaznaczyć, że preferencje te dotyczą importu do wszystkich krajów UE i wynikają z postanowień handlowych Umowy Stowarzyszeniowej UE-Ukraina, które weszły w życie w styczniu br. Ograniczenie preferencji taryfowych w imporcie zbóż z Ukrainy jest, w normalnych warunkach handlu, niemożliwe bez zmiany Umowy. Generalnie, preferencje udzielone przez UE polegają na zniesieniu ceł w imporcie z Ukrainy, za wyjątkiem produktów objętych kontyngentami taryfowymi (w sektorze zbóż są to pszenica, jęczmień, owies, kukurydza) – wówczas zerowa stawka celna dotyczy tylko importu wewnątrz kontyngentu, natomiast import poza kontyngentem objęty jest normalną stawką celną (niepreferencyjną). W chwili obecnej niepreferencyjna (a więc stosowana w imporcie ze wszystkich kierunków) stawka celna, stosowana na niektóre zboża (m.in. kukurydzę, pszenicę wysokiej jakości), wynosi zero - w tym przypadku więc Ukraina nie korzysta z preferencyjnego traktowania. Z preferencji mogą korzystać produkty pochodzenia ukraińskiego, co weryfikowane jest spełnieniem opisanych w Umowie kryteriów (tzw. reguł pochodzenia). Oznacza to, że na gruncie Umowy UE-Ukraina nie ma możliwości zastosowania w dostępie do rynku UE preferencji do reeksportowanego z terytorium Ukrainy zboża pochodzenia rosyjskiego. Obecnie, ze względu na stosowanie zerowej stawki celnej w imporcie ze wszystkich kierunków kukurydzy, która jest w największych ilościach importowana z Ukrainy, brak jest też ekonomicznych podstaw do reeksportu tego zboża.

Kwestie rozbudowy portów i posiadania przez Polskę nowoczesnych terminali zbożowych były niejednokrotnie podnoszone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w kontekście m.in. zwalczania barier w handlu z krajami trzecimi oraz konkurencyjności

polskiego rolnictwa. Rozbudowa i poprawa funkcjonowania infrastruktury portowej umacniać będzie pozycję Polski na rynku światowym. Obecnie Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi współpracuje z innymi resortami w zakresie możliwości stworzenia podmiotu pn. Polski Holding Rolno-Spożywczy, którego zadaniem będzie m.in. zwiększenie efektywności infrastruktury spedycyjno-magazynowej wykorzystywanej w eksporcie towarów rolno-spożywczych z Polski. Wydajne zaplecze spedycyjno-magazynowe wraz z odpowiednimi strukturami instytucjonalnymi spowoduje wykorzystanie potencjału produkcyjnego i eksportowego polskiego rolnictwa oraz umożliwi skuteczne konkutowanie polskich towarów rolno-spożywczych na rynkach UE i światowym.

Odnosnie wycofania z produkcji substancji czynnych środków ochrony roślin, w tym glifosatu, informuję, że glifosat jest substancją czynną używaną w chwastobójczych środkach ochrony roślin, która została zatwierdzona przez Komisję Europejską dyrektywą nr 2001/99/WE z dnia 20 listopada 2001 r. Zatwierdzenie ww. substancji wygasa w dniu 30 czerwca 2016 r. Procedura odnowienia zatwierdzenia substancji czynnej prowadzona jest na wniosek spółki Monsanto Europe N.V./S.A, z upoważnienia grupy zadaniowej złożonej z 24 producentów tej substancji czynnej (EuropeanGlyphosateTask Force), zgodnie z procedurą określoną w rozporządzeniu Komisji nr 1141/2010.

Raport w sprawie odnowienia substancji czynnej podlegał konsultacjom naukowym prowadzonym przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) w zakresie toksykologii, pozostałości, losu i zachowania w środowisku oraz ekotoksykologii. Dodatkowo konsultacje naukowe zostały uzupełnione o informacje pochodzące z Międzynarodowej Agencji Badawczej ds. Raka (IARC) nt. potencjalnej rakotwórczości glifosatu oraz środków ochrony roślin zawierających glifosat.

Uwzględniając wyniki oceny substancji czynnej, KE proponowała odnowienie zatwierdzenia glifosatu. Projekt rozporządzenia w tym zakresie podlegał konsultacjom na posiedzeniu grupy roboczej ds. środków ochrony roślin - legislacja w marcu i maju br. Polska pozytywnie opiniowała zaproponowane przez Komisję Europejską rozporządzenie w sprawie odnowienia zatwierdzenia glifosatu do stosowania w środkach ochrony roślin, z równoczesnym wprowadzeniem zakazu stosowania w środkach ochrony roślin zawierających glifosat, potencjalnie szkodliwego dla zdrowia składnika POE-tallowamine. Z uwagi na fakt, że wyniki

tych konsultacji wskazywały na brak możliwości pozytywnego zaopiniowania projektu rozporządzenia kwalifikowaną większością głosów na Stałym Komitecie ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz (PAFF), KE nie skierowała wniosku do formalnego opiniowania. Problemowym była kwestia prowadzonej przez Europejskie Biuro ds. Chemikaliów (ECHA) - a jeszcze niezakończonej - oceny klasyfikacji glifosatu. Ocena ta może pozwolić na wyjaśnienie wątpliwości odnośnie potencjalnej rakotwórczości tej substancji.

Z uwagi na fakt, że zatwierdzenie glifosatu upływa 30 czerwca 2016 r., a brak decyzji w zakresie odnowienia zatwierdzenia przed tym terminem skutkować będzie wycofaniem z obrotu w państwach członkowskich środków ochrony roślin zawierających tę substancję, Komisja Europejska skierowała w dniu 6 czerwca br. do opiniowania w Komitecie PAFF projekt rozporządzenia tymczasowo wydłużającego zatwierdzenie glifosatu, do czasu zakończenia procedury klasyfikacji tej substancji przez ECHA. Komitet nie wydał opinii w sprawie przyjęcia bądź odrzucenia projektu dokumentu. Polska poparła propozycję Komisji w zakresie administracyjnego wydłużenia okresu zatwierdzenia glifosatu.

W związku z brakiem opinii komitetu PAFF, projekt rozporządzenia tymczasowo wydłużającego zatwierdzenie glifosatu, został skierowany do rozpatrzenia przez Komitet Odwoławczy. Projekt stanowiska Polski na posiedzenie (będący aktualnie w opiniowaniu przez Komitet ds. Europejskich) przewiduje poparcie przez Polskę propozycji Komisji w zakresie administracyjnego wydłużenia okresu zatwierdzenia glifosatu do czasu zakończenia procedury klasyfikacji tej substancji czynnej przez Europejskie Biuro ds. Chemikaliów (ECHA). Równocześnie Polska zauważa, że powinny zostać podjęte kroki w celu wprowadzenia zakazu stosowania w środkach ochrony roślin zawierających, jako substancję czynną glifosat, potencjalnie szkodliwego dla zdrowia składnika POE-tallowamine.

Odnosząc się do kwestii neonikotynoidów, należy wyjaśnić, że rozporządzeniem Komisji nr 485/2013 z dnia 24 maja 2013 r. zmieniającym rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 540/2011 w odniesieniu do warunków zatwierdzania substancji czynnych: klotianidyna, tiametoksam i imidachlopyrd oraz zabraniającym stosowania i sprzedaży nasion zaprawionych środkami ochrony roślin zawierającymi te substancje czynne (Dz. Urz. UE L 139 z 25.05.2013 r. str. 12) wprowadzono, obowiązujące we wszystkich państwach Unii Europejskiej, ograniczenia dot. ww. substancji czynnych. Wynikały one z wątpliwości naukowych dotyczących

bezpieczeństwa dla zdrowia pszczoł i innych owadów zapylających związanych ze stosowaniem środków ochrony roślin zawierających substancje czynne z grupy neonicotynoidów. Zakaz i ograniczenia uwzględniały również zasadę ostrożności, która pozwala chronić zdrowie ludzi i zwierząt, a także zapewnić ochronę przed jakimkolwiek niedopuszczalnym wpływem na środowisko. Zasada ta jest nadrzędna w stosunku do dążenia do poprawy produkcji roślinnej, czy też poprawy warunków ekonomicznych i ograniczenia kosztów ochrony roślin.

Równocześnie Komisja Europejska zainicjowała ocenę wszelkich dostępnych danych naukowych, mającą zweryfikować zgłoszone wątpliwości naukowe dotyczące bezpieczeństwa stosowania neonicotynoidów w ochronie roślin. Wykonana w 2015 r. ocena zastosowań nalistnych środków ochrony roślin zawierających te substancje wskazuje na istotne ryzyko wpływu na pszczoły. Aktualnie trwają kolejne prace Europejskiego Biura ds. Bezpieczeństwa Żywności w tym zakresie, których zakończenie zaplanowane jest na styczeń 2017 r. Dalsze działania w sprawie możliwości stosowania owadobójczych zapraw nasiennych, zawierających w swoim składzie substancje czynne z grupy neonicotynoidów, w tym np. zniesienie wprowadzonych ograniczeń ich stosowania, będą, zatem związane z wynikami tej oceny.

W zakresie informowania pszczelarzy o planowanych zabiegach środkami ochrony roślin należy podkreślić, że w treści etykiet środków ochrony roślin stosowanych w formie oprysków zamieszczania jest informacja o obowiązku informowania przed zastosowaniem środka o tym fakcie wszystkie zainteresowane strony, które mogą być narażone na znoszenie cieczy roboczej i które zwróciły się o taką informację, zgodnie z art. 31 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/WE i 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1 z późn. zm.).

Odnosząc się do kwestii nowelizacji ustawy o sprzedaży bezpośredniej to przede wszystkim należy podkreślić, że w obowiązujących w Polsce przepisach prawa nie funkcjonuje ustawa „o sprzedaży bezpośredniej”.

Ponadto, należy wyjaśnić, że w potocznym rozumieniu, „sprzedaż bezpośrednia” żywności to taka działalność, gdzie rolnik prowadzi w gospodarstwie produkcję żywności (przetworzonej i nieprzetworzonej) na niewielką skalę i sprzedaje ją bezpośrednio, tj. bez udziału

jakiegokolwiek pośrednika, konsumentom, np. w swoim gospodarstwie lub na targu. Takie działanie w prawie żywnościowym przypisane jest prowadzeniu działalności określonej, jako handel detaliczny, zgodnie z definicją określoną w art. 3 pkt 7 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. *ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. bezpieczeństwa żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności* (Dz. Urz. UE L 31 z 1.02.2002, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463). Należy przy tym podkreślić, że w ramach handlu detalicznego możliwa jest produkcja, w tym przetwarzanie żywności i jej sprzedaż wyłącznie konsumentom końcowym.

Mając na uwadze powyższe, należy zauważyć, że kwestie bezpieczeństwa żywności (legislacyjne jak i te dotyczące nadzoru organów urzędowej kontroli żywności), w odniesieniu do handlu detalicznego żywnością, zarówno pochodzenia zwierzęcego jak i pochodzenia niezwierzęcego, należą do kompetencji Ministra Zdrowia.

Natomiast do kompetencji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi należą sprawy związane z wymaganiami higieniczno - sanitarnymi obowiązującymi przy prowadzeniu sprzedaży bezpośredniej, rozumianej w węższym niż handel detaliczny zakresie, tzn. w myśl definicji określonej w art. 5 pkt 4 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. *o produktach pochodzenia zwierzęcego* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1577), tj. jako działalność, o której mowa w art. 1 ust. 3 lit. c-e rozporządzenia nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. *ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego* (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14), czyli jako bezpośrednie dostawy dokonywane przez producenta konsumentom końcowym lub do lokalnych zakładów detalicznych bezpośrednio zaopatrujących konsumenta końcowego: małych ilości surowców pochodzenia zwierzęcego, mięsa z drobiu i zajęczaków poddanych ubojowi w gospodarstwie rolnym, zwierzyny łownej lub mięsa zwierząt łownych (w przypadku myśliwych).

W odniesieniu do tak rozumianej sprzedaży bezpośredniej, tj. w rozumieniu definicji określonej w art. 5 pkt 4 ww. ustawy, należy podkreślić, że wniosek o nowelizację przepisów dotyczących takiej sprzedaży został już zrealizowany. Dnia 1 stycznia 2016 r. weszło w życie nowe rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2015 r. *w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego*

przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej (Dz. U. poz. 1703), które uchyliło poprzednio obowiązujące rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej (Dz. U. z 2007 r. Nr 5, poz. 38). Nowe rozporządzenie wprowadziło szereg ułatwień dla podmiotów prowadzących sprzedaż bezpośrednią produktów pochodzenia zwierzęcego.

Niezależnie od powyższego, informuję, że na poziomie rządowym trwają obecnie zaawansowane prace legislacyjne nad rządowym projektem ustawy *o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników*, których głównym celem jest wprowadzenie ułatwień przy prowadzeniu produkcji i wprowadzaniu na rynek żywności przez rolników w ramach handlu detalicznego, w krótkich łańcuchach sprzedaży (producent – konsument), bez udziału pośredników.

Ideą projektu jest zapewnienie polskim rolnikom takich samych szans i możliwości w zakresie handlu detalicznego, jakie posiadają rolnicy z innych państw członkowskich Unii Europejskiej. W ramach handlu detalicznego zdefiniowanego w przepisach UE, oprócz sprzedaży żywności konsumentom końcowym, możliwe jest również prowadzenie produkcji, w tym przetwarzanie żywności, pod warunkiem, że wyprodukowana żywność będzie sprzedawana wyłącznie konsumentom końcowym.

Zakłada się, że projektowana ustawa stworzy rzeczywiste możliwości rozwoju dla rolników zamierzających prowadzić produkcję i sprzedaż konsumentom końcowym żywności uzyskanej w całości lub części z surowców pochodzących z ich własnej uprawy, hodowli lub chowu (tzw. rolniczy handel detaliczny), w tym mięsa pochodzącego od hodowanych w gospodarstwie zwierząt poddanych ubojowi w zatwierdzonej rzeźni, produktów mięsnych (np. szynki, pasztety, kielbasy), produktów mlecznych (np. ser, masło), produktów złożonych (np. pierogi z mięsem), przetworów z owoców (np. soki owocowe, dżemy) i warzyw (np. marynaty, kiszonki i soki warzywne), pieczywa, wyrobów cukierniczych i nie mięsnych wyrobów garmażeryjnych (np. pierogi z serem, kopytka i kluski śląskie, knedle z owocami).

Na mocy projektowanej ustawy planuje się, w szczególności:

- a) zdefiniowanie pojęcia „rolniczy handel detaliczny”;
- b) wskazanie organów właściwych do sprawowania nadzoru nad bezpieczeństwem żywności produkowanej w ramach rolniczego handlu detalicznego. W tym zakresie

zaproponowano, aby nadzór nad właściwą jakością zdrowotną (bezpieczeństwem żywności) powierzony został Inspekcji Weterynaryjnej;

- c) powierzenie organom Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych kompetencji do sprawowania nadzoru nad jakością handlową żywności znajdującej się w rolniczym handlu detalicznym;
- d) przyznanie ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa kompetencji do określania w drodze rozporządzeń:

- limitów ograniczających rozmiar działalności prowadzonej przez jeden podmiot w ramach rolniczego handlu detalicznego,
- wymagań higienicznych dla podmiotów prowadzących rolniczy handel detaliczny, w ramach możliwych dostosowań tych wymagań do wymogów określonych w załączniku II do rozporządzenia (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.). Takie dostosowania będą możliwe w zakładach stosujących tradycyjne metody produkcji lub obrotu żywnością, w celu umożliwienia stosowania tych metod, w zakładach zlokalizowanych w regionach szczególnych ze względu na położenie geograficzne, w celu uwzględnienia potrzeb tych zakładów, oraz w innych zakładach – wyłącznie w zakresie ich konstrukcji, organizacji i wyposażenia;

- e) wprowadzenie preferencji podatkowych dla producentów rolnych prowadzących rolniczy handel detaliczny, z uwzględnieniem m.in. przypadków, gdzie ubój zwierząt celem pozyskania mięsa do produkcji, zgodnie z przepisami prawa unijnego musi zostać przeprowadzony w zatwierdzonej rzeźni, a wytwarzanie mąki, kasz, płatków czy otrąb ze zboża pochodzącego z własnej uprawy odbywa się w wyspecjalizowanych zakładach.

Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników został uwzględniony w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod nr UD39. Zakończył się etap konsultacji publicznych i aktualnie trwają zaawansowane prace legislacyjne na poziomie rządowym. Planuje się, że projektowana ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

W odniesieniu do obaw, wyrażonych we wnioskach Ogólnopolskiego Forum Przewodniczących Rad Powiatowych Izb Rolniczych, odnośnie negatywnego wpływu umów TTIP i CETA na zdolności eksportowe i sektor rolny Polski, należy zawrócić uwagę na następujące kwestie.

Negocjacje umów handlowych z krajami trzecimi prowadzi Komisja Europejska w imieniu krajów członkowskich UE, z którymi konsultuje się na posiedzeniach właściwych instytucji UE. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na bieżąco współpracuje z Ministerstwem Rozwoju, które reprezentuje Polskę na ww. posiedzeniach i jest wiodące w obszarze polityki handlowej UE. W zakresie opracowania i prezentacji stanowiska Rządu w tej sprawie wiodące są Ministerstwo Rozwoju oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Negocjacje Umowy CETA zostały zakończone w połowie 2014 r. W najbliższych miesiącach planowane jest podpisanie Umowy. Z analizy wykonanej na zlecenie MRiRW przez Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur wynika, że wpływ samej tylko liberalizacji stawek celnych, przewidywanej w CETA, na poziom obrotów handlowych Polski z Kanadą będzie raczej niewielki, przynajmniej w krótkim okresie czasu. Od liberalizacji taryfowej bardziej istotne będzie to, w jaki sposób w przyszłości realizowane będą zobowiązania dotyczące współpracy regulacyjnej i środków sanitarnych oraz fitosanitarnych (SPS). Ponieważ w dyskusji publicznej pojawiły się obawy co do negatywnego wpływu Umowy na jakość i bezpieczeństwo żywności w UE, w oparciu o dostępne informacje i analizy należy stwierdzić, że Umowa CETA nie narusza unijnych standardów.

Negocjacje Umowy o Transatlantyckim Partnerstwie w dziedzinie Handlu i Inwestycji (Transatlantic Trade and Investment Partnership - TTIP) trwają od 2013 r. Obecnie nie ma jeszcze całościowego projektu umowy TTIP. Nie ma również uzgodnionych przez obie strony tekstów istotnych dla rolnictwa (jak np. rozdział „Środki sanitarne i fitosanitarne”, czy rozdział „Rolnictwo”). Rozmowy dotyczące liberalizacji stawek celnych są nieco bardziej zaawansowane, ale najważniejsze kwestie, dotyczące stawek celnych na wrażliwe produkty rolne, zostały odłożone na końcową fazę negocjacji. Nie wiadomo, kiedy negocjacje osiągną stan zaawansowania umożliwiający przejście do tej fazy. Istotne kwestie, dotyczące negocjacji TTIP i stanowiska MRiRW:

- USA to czołowy światowy producent i eksporter towarów rolnych. W sektorze produktów rolnych nieprzetworzonych, o charakterze masowym, rolnictwo USA ma liczne przewagi

w porównaniu z UE w związku z jego większą konkurencyjnością kosztową, m.in. dzięki: korzystniejszej strukturze rolnictwa (dominacja dużych powierzchniowo gospodarstw, osiągających korzyści z efektu skali), zaawansowanym technologiom, odmiennym regulacjom odnośnie jakości, dobrostanu zwierząt, ochrony środowiska, niższym cenom energii. W USA są dozwolone technologie produkcji, które w UE nie są dopuszczone (np. stosowanie hormonów wzrostu w produkcji mięsa, odkażanie mięsa drobiowego chlorem, produkcja zbóż GMO). W przeszłości, m.in. w ramach Światowej Organizacji Handlu, USA podejmowały próby doprowadzenia do zmiany przepisów UE, aby otworzyć rynek UE na ww. artykuły rolne.

- Ze względu na fakt, że nie ma, nawet w zarysie, gotowego całościowego projektu umowy, dostępne analizy, dot. potencjalnych skutków TTIP, oparte są, z konieczności, na przyjętych przez autorów założeniach co do zakresu i skali liberalizacji handlu rolnego z USA (niekiedy rozbieżnych ze stanowiskiem negocjacyjnym KE). Pewne wnioski powtarzają się jednak w wielu z nich, a mianowicie: 1) liberalizacja samych tylko stawek celnych w handlu rolnym przyniosłaby więcej korzyści USA niż UE, 2) pojedyncze sektory przemysłu rolno-spożywczego UE mogłyby potencjalnie zyskać na TTIP, ale pod warunkiem zgody USA na eliminację barier pozataryfowych i osiągnięcia porozumienia ws. oznaczeń geograficznych - GI (w tym kontekście wymieniane są produkty o dużej wartości dodanej, jak: wina, alkohole, markowe sery), 3) liberalizacja handlu rolnego z USA grozi pogorszeniem sytuacji szczególnie w sektorze mięsa, 4) istnieją istotne różnice w kosztach produkcji, a tym samym w cenowej konkurencyjności, na niekorzyść unijnych producentów rolnych, wynikające z odmiennych wymogów i standardów obowiązujących w rolnictwie USA.
- Biorąc powyższe pod uwagę, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi dostrzega istotne wyzwania i zagrożenia, jakie negocjacje TTIP niosą dla sektora rolnego. Aby zwiększyć szanse osiągnięcia zbilansowanego wyniku negocjacji TTIP dla polskiego rolnictwa, Polska zgłasza do Komisji Europejskiej konieczność uwzględnienia w negocjacjach szeregu kwestii, takich jak: niedopuszczenie do obniżenia unijnego poziomu bezpieczeństwa i jakości żywności na skutek TTIP, zapewnienie właściwego traktowania towarów wrażliwych (wyłączenie z pełnej liberalizacji), zapewnienie neutralności Umowy z punktu widzenia WPR, uwzględnienie różnicy w wymogach dotyczących produkcji rolnej, obowiązujących w UE i USA, uzyskanie poprawy w dostępie polskich produktów do rynku USA.

- Polska nie zgadza się na obniżenie standardów jakości i bezpieczeństwa żywności w wyniku TTIP. Pozytywne jest, że również Komisja Europejska jasno deklaruje swój sprzeciw wobec ew. prób obniżenia tych standardów.
- Po stronie ew. korzyści z umowy TTIP, strona polska liczy na powodzenie wysiłków KE, która stara się uzyskać zgodę strony USA na uproszczenie i przyspieszenie amerykańskich procedur oceny wniosków krajów UE starających się o dopuszczenie produktów rolnych na rynek USA. Obecnie Polska, jak również inne kraje UE, stara się o dopuszczenie na rynek USA szeregu istotnych produktów rolnych (m.in. jabłek, mięsa drobiowego). Warunkiem takiego dopuszczenia jest wydanie przez służby USA pozytywnej opinii nt. spełnienia przez aplikujące kraje amerykańskich wymogów weterynaryjnych, fitosanitarnych i bezpieczeństwa żywności. Kolejnym problemem, który powinien być rozwiązany jak najszybciej jest brak dopuszczenia Polski przez USA do kontyngentu taryfowego w imporcie tytoniu, który jest alokowany dla innych krajów UE. W związku z tym, tytoń importowany z Polski nie może korzystać z obniżonych stawek celnych w dostępie do rynku USA na równi z innymi krajami UE. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi liczy na to, że negocjacje TTIP przyspieszą likwidację tej bariery.

Podsumowując, negocjacje TTIP wciąż trwają i obecnie nie wiadomo, kiedy mogłyby się zakończyć. O ile zakończą się porozumieniem, KE przekaże krajom członkowskim projekt Umowy. Wówczas kraje członkowskie, w tym Rząd RP, podejmą decyzję, czy Umowa w zaproponowanym kształcie, w tym w zakresie spraw rolnych, jest akceptowalna.

Z poważaniem

